

Міжнародний європейський університет

КАФЕДРА
менеджменту та економіки

2020
SYLLABUS
ДОДАТОК 1

Дисципліна

Історія економічних вчень та менеджменту

Викладач

Зайцев Юрій Кузьмич,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту та економіки

Профайл викладача (-ів)

<https://business.ieu.edu.ua/pro-yemsh/struktura-kafedry-vykladachi/kafedry/kafedra-menedzhmentu>

Консультації

Очні консультації друга-четверта середа місяця з 15-00 до 16-00

Он-лайн консультації перший-третій понеділок місяця з 17-00 до 18-00

Контактний телефон

+38 050 559 64 71

e-mail:

yuriizaitsev@ieu.edu.ua

Сторінка дисципліни

<https://business.ieu.edu.ua/>

Форма підсумкового контролю

залік

диференційований
залік

екзамен

1 Коротка анотація дисципліни

вивчення даної дисципліни буде сприяти формуванню у студентів системного цілісного уявлення про складність процесу функціонування економіки, складність теоретичного і практичного пошуку найкращих, оптимальних і ефективних методів управління на різних історичних етапах розвитку суспільства

2 Передумова вивчення дисципліни

Необхідність розуміння сутності, змісту, причин та умов виникнення певних наукових парадигм і теорій, націлених на пояснення закономірностей, чинників, перспектив становлення, функціонування і розвитку економічних систем на різних історичних етапах існування людської цивілізації, формулювання принципів побудови концептуальних моделей економічної політики держави та бізнесу щодо узгодження інтересів суб'єктів економічного життя, окреслення тенденцій та суперечностей цього процесу

3 Мета та цілі дисципліни

Формування у студентів системи знань про причини, умови та форми еволюції економічних систем та світової економічної думки щодо пошуку парадигмальних підходів до визначення найбільш ефективних на кожному історичному етапі розвитку суспільства методів управління.

4 Результати навчання

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

5 Кредити ECTS

120 годин = 4 кредити ECTS

6 Структура дисципліни

Найменування тем	Вид занять / год		
	Лекції	Семінарські заняття / практичні / лабораторні	Самостійна робота
Вступ. Предмет і метод Історії економіки та економічних вчень	1	1	2
Тема 1. Сутність, цілі, типи та моделі економічного розвитку. Закономірності руху економічних систем	2	2	2
Тема 2. Становлення господарських систем та економічної думки у суспільствах періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. - перш. пол. XVII ст. н.е.). Потреба у формуванні економічної науки	1	-	4
Тема 3. Лібералізація економічного та соціального життя в процесі становлення ринкової економіки капіталістичного типу як чинник розвитку економічної теорії (друга пол. XVII — XIX ст.	2	1	3
Тема 4. Умови, етапи та історичне значення становлення класичної політичної економії для розвитку економіки, суспільства і науки: від Франсу Кене, Адама Сміта до Карла Маркса	4	2	6
Тема 5. Причини виникнення альтернативної школи політичної економії. Німецька історична школа політичної економії.	1	-	3
Тема 6. Неокласичний напрям в економічній теорії: маржиналізм; австрійська школа граничної корисності; кембріджська, американська та шведська школи неокласики	2	-	5
Тема 7. Становлення економічної думки та економічних шкіл в Україні в XIX — на початку XX ст.	-	1	4
Тема 8. Дж. М. Кейнс, кейнсіанство, некейнсіанство як відповідь економічної науки на загострення системних суперечностей у капіталістичній системі господарювання	2	2	4
Тема 9. Й. А. Шумпетер про причини соціальної депривації та засади інноваційного розвитку капіталістичної економіки	1	-	4
Тема 10. Субстанціональна політична економія Карла Поланьї про причини суперечностей у сучасному капіталістичному суспільстві	1	-	4
Тема 11. Інституціоналізм, неоінституціоналізм та теоретичне упорядкування правил економічної поведінки суб'єктів господарювання у розвинених системах. Інституціональна політична економія Робера Буайє та Джеймса Б'юкенена	2	-	4
Тема 12. Від класичної політичної економії та неокласики до неолібералізму: причини виникнення, сутність, батьки-засновники: Ф.	2	2	4

фон Хаск, Мілтон Фрідман: принципи неоліберальної економічної політики			
Тема 13. Розвиток системних суперечностей економічного, соціального, морально - етичного характеру та обмеженість можливостей їх розв'язання на принципах неолібералізму	2	1	4
Тема 14. Причини, умови та особливості формування засад посткапіталізму та його постнеоліберального теоретичного обґрунтування. Основні принципи постнеолібералізму	2	1	4
Тема 15. Трансформація предметного поля, змісту, функцій і ролі політичної економії у пізнанні глобалізованої економіки та суспільства. Сучасна політична економія	1	-	3
Тема 16. Основні напрями розвитку сучасної політичної економії у світовій економічній думці	2	-	3
Тема 17. Сучасні підходи до управління та характеристика їх сутності, функцій і ефективності у працях дослідників.	2	-	3
Тема 18. Причини виникнення потреби у формуванні наукових шкіл менеджменту. Сутність, зміст та функціональні особливості основних шкіл менеджменту у XX - першій третині XXI ст	2	2	3
Тема 19. Сучасні класики теорії підприємництва	-	1	3

7 Перелік обов'язкових завдань

Обов'язкові завдання	Кінцеві терміни підготовки
1. Чим і в силу яких причин відрізняються цілі економічного розвитку на різних історичних етапах розвитку економічних систем?	За розкладом
2. Дайте характеристику сутності технологічних революцій та їх ролі у розвитку людської цивілізації.	За розкладом
3. Яку роль відіграють ціннісні орієнтири у визначенні стратегічних цілей розвитку економіки та суспільства і способів їх досягнення?	За розкладом
4. Розкрийте сутність зв'язку між меркантилізмом і протекціонізмом.	За розкладом
5. Назвіть найбільш відомих представників економічної думки епохи первісного нагромадження капіталу.	За розкладом
6. Розкрийте взаємозв'язок між буржуазно-демократичними революціями та формуванням якісно нової теоретичної, політичної, соціальної та економічної парадигми розвитку у країнах Європи.	За розкладом
7. Дайте характеристику основних положень поглядів вчених-економістів періоду становлення ринкового господарства капіталістичного типу. Назвіть імена провідних вчених-економістів 18 — початку 19 ст.	За розкладом
8. У чому принципові відмінності між принциповими положеннями класичної політичної економії та маржиналізмом? Назвіть основних представників теорії граничної корисності.	За розкладом
9. Чим збагатила неокласика у теоретичному, методологічному та інструментальному плані класичну економічну теорію?	За розкладом
10. Дайте характеристику форм і тенденцій розвитку капіталізму в Україні після відміни кріпосного права.	За розкладом
11. Назвіть провідних учених-економістів України другої половини 19 - початку 20 ст. У чому полягає їх внесок у розвиток економічної теорії в Європі та в цілому у світі?	За розкладом

12. Розкрийте сукупність причин появи кейнсіанства. Які нові принципи управління капіталістичним ринковим господарством запропонував Дж.М.Кейнс?	За розкладом
13. У чому полягає значення праці Й.А.Шумпетера “Теорія економічного розвитку (Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу)” (1911)	За розкладом
14. Як ви розумієте тезу К. Полані про примат суспільства над економічною системою?	За розкладом
15. Дайте характеристику значення Маніфеста “До створення іншої економічної науки (а тим самим й іншого світу)?” (2007) для розвитку економічної теорії та економічної науки в цілому. Хто написав цей Маніфест, які його основні положення?	За розкладом
16. Розкрийте зміст і значення для формулювання принципів економічної політики праці Дж.Б’юкенена «Конституційна економічна теорія».	За розкладом
17. Розкрийте зміст і значення праці Ф. фон Хайека “Дорога до рабства” (1944) для становлення принципів економічного лібералізму та неолібералізму.	За розкладом
18. У чому специфіка бачення Мілтоном Фрідманом сутності взаємозв’язку та взаємовпливів капіталізму і свободи? Праця Мілтона Фрідмана “Капіталізм і свобода” (1962)	За розкладом
19. Якими причинами викликана до життя потреба та проблема формування нової парадигми економічного розвитку сучасного суспільства? Якими мають бути її ключові принципи та ознаки?	За розкладом
20. Дайте характеристику філософії розвитку глобальної економіки та суспільства в умовах четвертої промислової (нанотехнологічної) революції на засадах людиноцентричної / трансгуманістичної парадигми.	За розкладом
21. Які причини викликали до життя потребу у формуванні такого напрямку у сучасній політичній економії як політична економія посткапіталістичного суспільства?	За розкладом
22. Назвіть основні школи сучасного стратегічного менеджменту та дайте коротку характеристику їхніх відмінностей.	За розкладом

8 Перелік вибірових завдань

Вибіркові завдання	Кінцеві терміни підготовки
1. Сформулюйте Вашу думку стосовно вчення К. Маркса — чи є підстави знати та враховувати певні його положення, узагальнення у процесі сучасних досліджень соціально-економічних проблем?	За розкладом
2. Окресліть зв’язок між основними положеннями німецької історичної школи політичної економії Ф. Ліста та проблемами, що стоять сьогодні перед економікою та суспільством України	За розкладом
3. У чому, на Ваш погляд, полягає історична заслуга Конфуція щодо формування суб-станціональних засад і принципів сучасного менеджменту?	За розкладом
4. Чи використовуються в наш час положення кейнсіанства та некейнсіанства в економічній політиці держав? Якщо так, то чому?	За розкладом
5. Дайте характеристику позицій Й.А.Шумпетера щодо причин наростання суперечностей у соціальній сфері? Сформулюйте свою думку стосовно актуальності позиції Шумпетера.	За розкладом
6. Сформулюйте аргументовану відповідь на запитання: чи відбулася в Україні конституційна революція за Джеймсом Б’юкененом?	За розкладом
7. Дайте аргументовану відповідь на питання, чи реалізується сьогодні принцип нового соціального порядку – «вільні відносини між вільними людьми» (Дж.Б’юкенен)	За розкладом
8. У чому сутність лібертаріанства та як її розуміють представники українського уряду? Чи можливий розвиток сучасної України на принципах лібертаріанства?	За розкладом
9. Дайте характеристику становлення нових стереотипів поведінки людини, подолання цінностей, притаманних індустріальному суспільству в умовах розвитку нового технологічного способу виробництва та процесів глобалізації.	За розкладом
10. Порівняйте основні принципи, форми та інструменти неоліберальної та постнеоліберальної моделі економічного розвитку. Яка модель, на Ваш погляд, найбільше відповідає інтересам більшості громадян національних держав?	За розкладом
11. Дайте характеристику ключових елементів нової парадигми та нової методології у сучасних політико-економічних дослідженнях.	За розкладом

12. Розкрийте місце сучасної політичної економії у формуванні теоретичної концепції та моделі забезпечення процесу гармонізації системи інтересів усіх соціальних прошарків населення глобалізованого суспільства.	За розкладом
--	--------------

9 Ознаки дисципліни

Термін викладання	Семестр	Міждисциплінарна інтеграція	Курс (рік навчання)	Цикл: загальної підготовки / професійної підготовки / вільного вибору
Один семестр	1 семестр	Так	1 курс (перший)	Цикл загальної підготовки

10 Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час on-line тестування та підготовки практичних завдань під час заняття. Списування під час контрольних робіт заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів)

11 Система оцінювання та вимоги

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи з дисципліни «Історія економічних вчень та менеджменту» здійснюється в балах відповідно до табл. 1. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Таблиця 1

Розподіл балів оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни «Історія економічних вчень та менеджменту»

Розділ I Поточне тестування та самостійна робота																				Розділ II Підсумковий контроль	Всього
Змістовний розділ 1		Змістовний розділ 2						Змістовний розділ 3				Змістовний розділ 4			Змістовний розділ 5		Змістовний розділ 6				
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	T 15	T 16	T 17	T 18	T 19			
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	2	2	40	100	

*T1, T2, ..., T19 – теми занять

Поточне оцінювання знань студентів проводиться протягом семестру у наступних формах: усного опитування студентів на практичних заняттях та оцінки рівня їх знань; перевірки правильності розв'язання практичних задач; експрес-опитування (в усній чи письмовій формі).

Результати поточного контролю знань студентів в цілому (за усіма формами робіт) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів. Студент допускається до підсумкового контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше **36** балів.

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться у формі іспиту. Максимальна кількість балів, яку можна отримати на іспиті складає **40** балів (див. табл. 2).

Таблиця 2

**Розподіл балів оцінювання при підсумковому контролі з
навчальної дисципліни**

Оцінка в балах за поточне оцінювання	Оцінка в балах за підсумкове оцінювання	Оцінка за національною шкалою
54-60	36-40	Відмінно
45-53	30-35	Добре
36-44	24-29	Задовільно
менше 36	менше 24	Незадовільно

Під час оцінювання відповіді на окреме питання додатково враховуються допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

- неохайне оформлення роботи (не загальноприйняті скорочення, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус 2 бали);
- неточності в назвах окремих економічних категорій та понять (мінус 4 бали).

Критерії оцінювання відповіді на теоретичні питання білету:

1. Повна відповідь на питання, яка оцінюється **«відмінно»**, повинна відповідати таким вимогам:

- розгорнутий, вичерпний виклад змісту даної у питанні проблеми;
- повний перелік необхідних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;
- здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки й узагальнення;
- уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їхні риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання;
- використання актуальних фактичних та статистичних даних, знань дат та історичних періодів, які підтверджують тези відповіді на питання.

2. Відповідь на питання оцінюється **«добре»**, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного з пунктів, вказаних вище (якщо він явно потрібний для вичерпного розкриття питання) або, якщо:
- при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені окремі помилки під час: використання цифрового матеріалу.

3. Відповідь на питання оцінюється **«задовільно»**, якщо:

- відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття чотирьох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);
- одночасно присутні чотири чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки питання;
- висновки, зроблені під час відповіді, не відповідають правильним чи загально визначеним при відсутності доказів супротивного аргументами, зазначеними у відповіді;
- характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, не зовсім правильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки у змісті відповіді.

З урахуванням вищевикладеного результати іспиту оцінюються в діапазоні від **0** до **40** балів для студентів. При цьому, якщо відповіді студента на екзамені оцінені менше ніж на 30%, він отримує незадовільну оцінку за результатами іспиту та незадовільну загальну підсумкову оцінку.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на іспит. Загальна підсумкова оцінка не може перевищувати **100 балів**. Загальна підсумкова оцінка в балах, за національною шкалою та за шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента (див. табл. 3).

Таблиця 3

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
66-73	D	задовільно	
60-65	E		
30-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-29	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

12 Політика дисципліни

- курс передбачає роботу в колективі;
- середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики;

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

13 Політика щодо пропусків занять

- студент, який спізнився більше ніж на 15 хв, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з обов'язковим відпрацюванням заняття, і при цьому має право бути присутнім на заняття,
- за об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо), навчання може відбуватись в дистанційному режимі за погодженням із керівником курсу та презентувати виконані завдання під час консультації

14 Політика щодо виконання завдань пізніше встановленого терміну

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання контрольних робіт відбувається із дозволу директорату за наявності поважних причин

15 Політика дотримання академічної доброчесності

Учасники освітнього процесу керуються принципами академічної доброчесності в Міжнародному європейському університеті згідно з Кодексом академічної доброчесності науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Міжнародного європейського університету – <https://ieu.edu.ua/pro-mieu/publicna-informatsiia>

16 Рекомендовані джерела інформації

1. Сандмо, А. Экономика идей / пер. А. Апполонова, Ю. Каптуревского под науч. ред. Д. Шестакова. - М.: Изд. Института Гайдара, 2019. - 552 с.
2. Седлачек, Томаш. Экономика добра и зла. В поисках смысла экономики от Гильгамеша до Уолл-стрит. - М.: Ад Маргинем Пресс, 2016. 544 с.
3. Злупко С.М. Історія економічної теорії.- К.: Знання, 2005. – 719 с.
4. Історія економічних учень: Підр./Л.Я.Корнійчук, Н.О.Татаренко, А.М.Поручник та ін.; За ред. Л.Я.Корнійчук, Н.О.Татаренко – К.: КНЕУ, 2001.- 564 с.
5. Історія економічних учень: Підручник.: У 2ч. – Ч. 1,2 / За ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2005.
6. Корнійчук Л.Я. Історія економічної думки України: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2004. – 431 с.

7. Леоненко П.М., Юхименко П.І. Економічна історія. Навч. посібник, “Знання-Прес”, - К., 2004. - 570 с.
8. Лортикян Э.Л. История экономики и экономической мысли Украины: Эволюция рыночной экономики. – Харьков: Консул, 2004. – 360 с.
9. История управленческой мысли: Учебник / О. Ю. Артемов, А. В. Кожанова, И. Н. Макашов, С. А. Овчинников, Н. В. Овчинникова, К. А. Чистякова; под ред. Н. В. Овчинниковой. М.: РГГУ, 2013, 688 с.
10. Классики менеджмента / Под ред. М. Уорнера; Пер. с англ. под ред. Ю. Н. Каптуревского. Спб.: Питер, 2001.
11. Современные классики теории предпринимательства. Лауреаты Международной премии за вклад в исследования предпринимательства и малого бизнеса (1996 — 2010) [Текст] / пер. с англ. под науч. ред. А. Ю. Чепуренко; предисл. И послесл. А. Ю. Чепуренко; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики», Науч.-учеб. Лаб. Исследований предпринимательства. - М.: Изд. дом Высшей школы экономики, 2013. - 526 с.

17 Поради з успішного навчання на курсі

Якщо Ви бажаєте успішно засвоїти цей предмет, необхідно бути:

- наполегливим, уважним і допитливим;
- креативним і життєрадісним, відкритим для спілкування та дискусій;
- готовим отримувати інформацію і знання з предмету не лише на лекціях.

Тому я бажаю всім Вам завзятості, цілеспрямованості і оптимізму ;-) і тоді успіх прийде сам! До зустрічі!